

Fransche Prentkunst in de Negentiende Eeuw.

nieuwere, niet van de nieuwste soort; er is verwantschap tusschen hem, den Engelschman Sir John Tenniel van Punch en den teekenaar van de Westminster Gazette, F. Carruthers Gould, zoowel als met Wilhelm Scholz van Kladderadatsch, allen zijn caricaturisten maar caricaturisten met een gekuischt vocabulair voor hun vormentaal, nooit tot het tamme dalend, doch ook nooit zich verheffend tot het hartstochtelijke, nooit vulgair doch ook nooit zeer voornaam. In dit genre, onder deze bent, is hij zonder twijfel de Franschman, de pikantere.

Een waar chef d'oeuvre onder Gill's politieke caricaturen is „l'oiseau sur la branche”. De vogel „le petit Thiers”, de Thiers van Daumier, grijs geworden, maar nog met den eigen kuif en den eigen glimlach, op den tak van den boom Gambetta, die als ware hij een mensch en de tak een uitgestrekte sterke arm, het manneke met inspanning torscht.

Doch nu naderen wij de glorierijke periode 1880—1900 in de Fransche journalistieke prentkunst. Die periode heeft eigenlijk al ingezet toen Constantin Guys, de eerste teekenaar reporter, maar ook de eerste naturalistische teekenaar, zijn schilderachtige en verwonderlijk levende schetsen begon te maken. Guys was de zoon van een Napoleontisch ambtenaar in Vlissingen, zijn beide ouders waren Franschen. Waar hij eigenlijk sinds zijn eerste jeugd geleefd heeft, tot zijn achttiende jaar, is onbekend. Men vindt hem het eerst genoemd als vrijwillig medestrijder, met Byron, in den vrijheidsoorlog der Grieken. Dan wordt hij onderofficier der dragonders in Frankrijk. Teekende hij toen reeds? Men weet het niet. Men kent geen teekeningen van hem, dan na zijn veertigste jaar zijn gemaakt. Had hij vóór dien veel vreemde landen gezien? Zijn intieme kennis, zijn besef van de toestanden, van het karakter van volken en streken doet het vermoeden. Zeker is het, dat hij op een goeden dag, tijdens een verblijf in Engeland, door Thackeray werd ontdekt, die teekeningen, gewassen met een enkele tint, bij Guys vond, welke hem geestdriftig maakten. Toen de Krimoorlog uitbrak, werd de vroegere soldaat oorlogscorrespondent van The Illustrated London News. Hij trok mee, en leverde die

mooie schetsen van het oorlogsterrein en het slagveld, welke zijn naam hebben gevestigd. Later in Frankrijk teruggekeerd, werd hij de schilder van het tweede keizerrijk, van dat tijdperk van hol en opgeschroefd vertoon, van pronk en schoonen schijn, van heerschappij eener bankroete bende, met een bankroeten chef, die tot het eind toe de goe-gemeent tracht te imponeeren door pompeus comedie-spel. Hij werd de chroniqueur van monde en demi monde in die dagen van weelde, galanterie en overmoed, met den débacle in het zicht. Toen die gekomen was zwierf Guys arm, gedesillusioneerd, verbitterd, maar onversaagd, een arm en reeds oud kunstenaar, door Parijs, de straat was zijn werkplaats en zijn model, de straat en het leven van alle dagen, de aspecten, schilderachtig en grimmig, van de niet meer door schoonen schijn omsluierde werkelijkheid. Hij was een kind geweest, die de pracht, de crânerie, de opwinding lief had, een kind, en een soldaat, romantisch in alles, romantisch in zijn oprechte weergeven der realiteit. Nu werd hij een ziener, een speurder. Hij was de eerste, om niet slechts de gratie, de weelde van den metropolis te geven, maar ook de ellende, het weerzinwekkende, het gemeene. De teekenaar van zegetochten en overwinningen, van keizers en hoven, van ruitersstoeten en equipages werd de teekenaar van het publieke bal, en van de publieke vrouw, van bordeelen en kroegen. Op zijn tachtigste jaar, komend uit een café, werd hij door een fiacre overreden en leefde nog zeven jaar in een ziekenhuis.

Guys was de meester van het aperçu. Hij was de teekenaar, die op pittoreske, en somtijds waarlijk grootsche wijze, zonder bijgedachten, gaf wat hij zag. Zijn somtijds wonderlijk mooie kunst bleven de zonderlingste gebreken bij, de gebreken van een nooit geschoolde. De proporties, het perspectief, de anatomie in zijn altijd gracelijke schetsen zijn somtijds hinderlijk slecht. Hij kan voluit, ja meesterlijk, overtuigende uitdrukking geven aan de ontroering, die een of ander aspect hem aandeed; zijn schets heeft de prachtigste qualiteiten, er is licht en kleur in, de composities zijn niet zelden waarlijk onverbeterlijk, hij typeert paarden, soldaten, vorsten, hove-